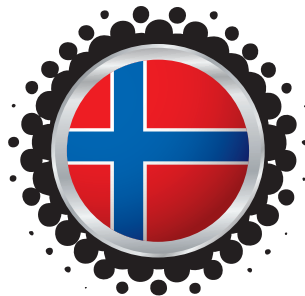

Plan

Diarienummer
457-4488-14

Gränslös samverkan vid kärnteknisk olycka
Grenseløs samvirke ved kjernekrakthendelse

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbild

Barn i blåbärsskogen. Foto: Naturcentrum AB.

Renskötsel. Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län/Claes Ahlström

Utgiven av

Länsstyrelsen Jämtlands län
December 2014

Beställningsadress

Länsstyrelsen Jämtlands län
831 86 Östersund
Telefon 010-225 30 00

Ansvarig

Katarina Fredriksson

Text

Katarina Fredriksson och Tobias Vintheimer

Tryck

Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2012

Löpnummer

2014:31

Diarienummer

457-4488-14

Publikationen kan laddas ner från Länsstyrelsens hemsida
www.lansstyrelsen.se/jamtland

Sammanfattning

En olycka med utsläpp av radioaktiva ämnen känner inga nationella gränser. Detta visade sig med tydlighet vid Tjernobylyckykan för snart 30 år sedan. Följderna för rennärningen blev stora och effekter av olyckan finns fortfarande kvar – framför allt i gränstrakterna mellan Norge och Sverige där rennärningen är som mest intensiv. Olyckan påverkade inte bara en viktig näringsgren utan också livsförutsättningarna för en stor folkgrupp.

Detta är ett pilotprojekt för att knyta ihop en planering mellan två länder med delvis gemensam rennärning, det finns inga liknande försök gjorda hittills.

Syfte

Vi ska skapa förutsättningar för en samordnad krishantering och förståelse av problematiken mellan länderna i händelse av en kärnteknisk olycka. Vi ska särskilt fokusera på konsekvenser för rennärningen och att gränsöverskridande samverkansrutiner tar hänsyn till deras villkor och behov.

Mål

En stärkt förmåga att hantera en kärnteknisk olycka som berör både Norge och Sverige som särskilt tar hänsyn till rennärningens behov.

Detta ska uppnås genom att:

- » skapa rutiner för samverkan för att hantera en gränsöverskridande kärnteknisk olycka
- » rutinerna särskilt beakta kriskommunikation gentemot rennärningen
- » rutinerna särskilt beakta kriskommunikation med flera länder inblandade
- » anpassa och utnyttja teknisk kartlösning (eventuellt från GGI-projektet) för att uppnå delad lägesuppfattning
- » pröva rutinen och den tekniska lösningen genom en övning.

Tidplan

Projektstart	1 januari 2014
Projektslut	31 december 2016

Kontaktuppgifter

Projektledare	Katarina Fredriksson
Projektassistent	Tobias Vintheimer

Innehållsförteckning

Inledning	5
Syfte	6
Mål	6
Avgränsningar	6
Organisation	7
Projektledning	7
Arbetsgrupp.....	7
Referensgrupp	8
Aktivitetsplan.....	9
Ekonomi	11
Förankring och uppföljning	12

Inledning

En olycka med utsläpp av radioaktiva ämnen känner inga nationella gränser. Detta visade sig med tydlighet vid Tjernobylolyckan för snart 30 år sedan. Följderna för rennäringen blev stora och effekter av olyckan finns fortfarande kvar – framför allt i gränstrakterna mellan Norge och Sverige där rennäringen är som mest intensiv. Olyckan påverkade inte bara en viktig näringsgren utan också livsförutsättningarna för en stor folkgrupp.

Ett stort problem vid Tjernobylolyckan var information och kommunikation med berörda. Även förmågan att förstå och att sätta sig in i de drabbades situation hade brister. Detta berodde till stor del på att det inte fanns någon organiserad förmåga hos myndigheterna att svara upp mot medborgarnas krav.

Skulle en olycka liknande Tjernobylolyckan inträffa i framtiden är det viktigt att det finns en fungerande samverkan mellan länderna. Speciellt viktigt är detta med tanke på att renskötande samer finns på båda sidor om gränsen. De är särskilt beroende av information vid en händelse av denna typ eftersom den skulle påverka hela deras livssituation. Det är också nödvändigt att budskapen är ensad från ansvariga myndigheter i båda länderna och att det finns en förståelse för dem som drabbas. Olyckan i Fukushima 2011 visade att olika länders strålskyddsmyndigheter inte var helt ense om hur olyckan skulle klassas i allvarlighetsgrad, vilket gav upphov till en mediediskussion om olika budskap från olika aktörer.

Som två angränsande länder, Sverige och Norge, vilka kommer att kommunicera med, ge råd, rekommendationer och anvisningar till samma målgrupp (renägare som verkar över gränsen) är det extra viktigt med likartad hantering och samordning av budskap om det sker en händelse som påverkar båda länderna. Detta är ett pilotprojekt för att knyta ihop en planering mellan två länder med delvis gemensam näring, det finns inga liknande försök gjorda hittills. Det bedöms vara av särskilt värde att åstadkomma en gemensam planering tillsammans med en målgrupp vi bedömer kan bli särskilt drabbade vid en kärnteknisk olycka. Länsstyrelserna har ett grunduppdrag när det gäller planering för en kärnteknisk olycka men enligt vår bedömning ingår det inte att en sådan planering ska vara gränsöverskridande.

Syfte

Vi ska skapa förutsättningar för en samordnad krishantering och förståelse av problematiken mellan länderna i händelse av en kärnteknisk olycka. Vi ska särskilt fokusera på konsekvenser för rennäringen och att gränsöverskridande samverkansrutiner tar hänsyn till deras villkor och behov.

Mål

En stärkt förmåga att hantera en kärnteknisk olycka som berör både Norge och Sverige som särskilt tar hänsyn till rennäringens behov.

Detta ska uppnås genom att

- » skapa rutiner för samverkan för att hantera en gränsöverskridande kärnteknisk olycka
- » rutinerna särskilt beakta kriskommunikation gentemot rennäringen
- » rutinerna särskilt beakta kriskommunikation med flera länder inblandade
- » anpassa och utnyttja teknisk kartlösning (eventuellt från GGI-projektet) för att uppnå delad lägesuppfattning
- » pröva rutinen och den tekniska lösningen genom en övning.

Avgränsningar

Projektet ska inte ta fram helt nya planer eller rutiner för att hantera en kärnteknisk olycka eller för kriskommunikation. Den särskilda rutinen som skapas ska utgå från respektive aktörs befintliga planer och rutiner och vara ett komplement till dessa.

Organisation

Projektledning

Land	Organisation	Namn
Sverige	Länsstyrelsen Jämtlands län	Katarina Fredriksson, projektledare
Sverige	Länsstyrelsen Västerbottens län	Tobias Vintheimer, projektassistent
Norge	Fylkesmannen Nord-Trøndelag	Per Arne Stavnås
Norge	Fylkesmannen Sør-Trøndelag	Jan-Åge Sneve Gundersen

Uppgifter

Projektledningen ska sammanställa och detaljplanera projektarbetet samt förankra och driva arbetet inom respektive land.

Arbetsgrupp

Utöver projektledningen består arbetsgruppen av följande organisationer och personer.

Land	Organisation	Namn
Norge	Statens Strålevern	Lavrans Skuterud
Norge	FM Nordland, seksjon reindrift	Magne Haukås
Norge	Mattillsynet	Kjell Løvik
Norge	DSB/sivilforsvaret	Erik Klomsten
Norge	Fylkesmannen Nord-Trøndelag	Robert Morberg
Norge	Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Julia Olsson
Norge	Statens Strålevern	Monica Dobbettin
Norge	Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Aage Tørris Ekker
Norge	Fylkesmannen Nord-Trøndelag	Kristian Julien
Norge	Statens Strålevern	Jan Erik Dyve
Norge	Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Henning L Irvung
Norge	Sametinget	
Norge	Norska renägarnas landsförbund	
Sverige	Svenska Samernas Riksförbund	Jörgen Jonsson
Sverige	Länsstyrelsen Uppsala län	Stig Husin
Sverige	Sametinget	Sören Långberg
Sverige	Livsmedelsverket	Therese Frisell
Sverige	MSB	Mats Ardbreck
Sverige	MIUN	Anna Olofsson/Erna Danielsson
Sverige	Jordbruksverket	Tomas Sandström/Anna Tubbin
Sverige	Länsstyrelsen Västerbottens län	Lilian Johansson

Land	Organisation	Namn
Sverige	Länsstyrelsen Jämtlands län	Erik Larsson
Sverige	Länsstyrelsen Jämtlands län	Johanna Ekroth
Sverige	Strålsäkerhetsmyndigheten	Catarina Danestig Sjögren
Sverige	Strålsäkerhetsmyndigheten	Jonas Andersson
Sverige	Strålsäkerhetsmyndigheten	Jonas Boson

Uppgifter

Arbetsgruppen ska delta i arbetsmöten och arbeta med att ta fram underlag för projektets olika aktiviteter.

Referensgrupp

Land	Organisation
Norge	FM Sör-Trøndelag
Norge	FM Nord-Trøndelag, Reindriftsavdelingen
Norge	FM Nordland, seksjon reindrift
Sverige	Länsstyrelsen Jämtlands län
Sverige	Länsstyrelsen Västerbottens län
Norge	Statens Strålevern
Sverige	Strålsäkerhetsmyndigheten
Sverige	Nordred (MSB)
Norden	Nordiska ministerrådet

Uppgifter

Referensgruppen ska förankra arbetet i sina respektive organisationer och uppdrag. De ska lämna synpunkter på underlag och resultat från projektet samt stödja och förankra arbetet och resultatet från projektet i sina respektive ledningsnivåer. Gruppen kan även, vilket är önskvärt, delta i projektets avstämningsstillfällen vid två tillfällen per år samt i övningen 2016.

Aktivitetsplan

Tidpunkt	Aktivitet
2014 MÅL: Grunder, ramar, delmål samt behovsanalys klara.	
2014 Q2	Inläsning och hemarbete » Kunskapshöjning om regelverk, planer och arbetssätt i de olika länderna och organisationerna (inläsningstid och workshop) » Sammanställa erfarenheter och slutsatser från inträffade händelser (litteraturstudie, intervjuer, summerande seminarium för att gå igenom vad vi hittar). Särskilt skapa en bild av hur rennäringen upplevt hanteringen efter Tjernobylolyckan Uppstartsmöte med projektdeltagare och huvudsakliga samverkanspartner (lunch-lunch). » Presentera deltagarna och myndighetsstruktur i Norge och Sverige » Förankra tänkt arbetsprocess för projektet » Ta fram grunden för projektet genom att ta fram eventuella förändringar i projektplanen » Identifiera vad en gränsöverskridande plan/rutin för samverkan bör innehålla och omfatta. » Identifiera aktörer som ännu inte är med.
2014 Q3	Hemarbete och remiss av projektplan samt innehåll för gränsöverskridande rutin. » Bjuda in de aktörer som identifierats som nödvändiga för projektet. » Arbete på hemmaplan i respektive organisation – kunskapshöjning om regelverk, planer och arbetssätt i de olika länderna och organisationerna samt kunskapsinhämtning erfarenheter och slutsatser från inträffade händelser. » På Projectplace lägga in de arbeten och den dokumenterade kunskap om annat arbete, rutiner, nätverk etcetera som var och en känner till. » Ny projektplan skickas ut samt ett utkast till innehållsförteckning i en kommande plan/rutin för samverkan.
2014 Q4	Tvådagars workshop (lunch–eftermiddag) som ska: » Gå igenom arbetet som gjorts på hemmaplan under Q2 och Q3 » Arbeta med innehållet i delarna i en kommande plan/rutin för samverkan. » Identifiera hur en kartplattform (eventuellt GGI-plattformen) behöver anpassas, göra kravspecifikationer.

2015 MÅL: Gränsöverskridande rutin och GIS-underlag klara	
2015 Q1	Gränsöverskridande rutin » Arbete med särskild plan/rutin för samverkan påbörjas på hemmaplan » Skriva utkast av den särskilda planen/rutinen (hemarbete + träffar/workshop) Arbete med anpassad kartplattform (eventuellt GGI-plattformen) påbörjas. » Beslut om vi ska använda GGI-plattformen eller annan kartplattform. Om GGI ska användas måste den anpassas till eventuella särskilda behov som en kärnteknisk olycka kan ha. » Arbete med bakgrundskarta, insamling och lagring av verksamhetsspecifik data enligt framtagna behov. » Anpassa webbportalen enligt ovan.
2015 Q2	Kartplattform » Fortsatt arbete med anpassning av kartplattform (eventuellt GGI-plattformen). Tvådagars workshop (lunch–eftermiddag) som ska: » Arbete med särskilda plan/rutin för samverkan, miniövning, test av rutinen i olika delar. » Första demonstration av kartplattform (eventuellt GGI-plattformen).
2015 Q3	Gränsöverskridande rutin » Arbete med särskild plan/rutin för samverkan fortsätter på hemmaplan. » Remissversion färdigställs och skickas ut. Kartplattform » Arbete med anpassad kartplattform (eventuellt GGI-plattformen) slutförs. Övning » Påbörja analys om omfattning och förutsättningar för övning.
2015 Q4	Seminarium (lunch–lunch): » Fastställa särskilda plan/rutin för samverkan efter remissomgången. » Förevisa anpassad kartplattform (eventuellt GGI-plattformen). » Besluta om omfattning och förutsättningar för övning. Övning » Uppstart övningsplanering.

2016 MÅL: Genomförande av övning. Revidering av rutin och GIS klara.	
2016 Q1–Q2	Övningsplanering. Samkörs med den övning som Mattilsynet ska genomföra i Norge.
2016 Q3	Genomförande av övning. Samordnas med en ordinarie övning för Länsstyrelsens krisledningsorganisation i Sverige. Eventuellt kan MIUN stödja med utvärdering och erfarenhetsåterföring inom nytt projekt från Interreg.
2016 Q4	Avslutande seminarium (lunch–lunch) för: » Utvärdering av övning. » Eventuell revidering av särskild plan/rutin för samverkan.

Ekonomi

	2014	2015	2016	
	Budget	Budget	Budget	Totalt
Träffar och möten				
Uppstartsmöte med projektdeltagare och huvudsakliga samverkanspartner	61 000			61 000
Tvådagars workshop (lunch–eftermiddag i Norge?)	56 000			56 000
Tvådagars workshop (lunch–eftermiddag)		61 000		61 000
Seminarium (lunch–lunch)		56 000	51 000	107 000
Personalkostnader, med mera				
Projektledare Z 100 % (Inklusive administration 5 %)	485 000	735 000	735 000	1 955 000
Handläggare AC 50 %	355 000	355 000	355 000	1 065 000
GIS-handläggare (totalt 450 timmar)	18 000	146 000	18 000	182 000
Övningsledare/ -planerare		95 000	95 000	190 000
Övriga omkostnader, lokaler telefon etcetera	150 000	150 000	150 000	450 000
Resor				
Resor för möten med arbetsgrupper med mera	9 000	44 000	31 000	84 000
Varor				
Kostnad teknisk plattform		50 000	50 000	100 000
Hyra serverutrymme		50 000	50 000	100 000
Bakgrundskarta		100 000	100 000	200 000
Tryckkostnader, med mera			50 000	50 000
	1 134 000	1 842 000	1 685 000	4 661 000

Förankring och uppföljning

Det är viktigt för projektets framgång att förankring sker av de rutiner vi kommer fram till. Vi måste få acceptans på rätt nivå i de olika organisationerna, här är det viktigt att deltagare i såväl arbetsgrupp som i referensgrupp delger och förankrar arbete och resultat i sina respektive ledningsnivåer.

Avstämningar mot andra projekt och uppdrag måste göras för att inte resultatet ska påverkas negativt.

Ansvar för uppföljning och revidering av projektets framtida gränsöverskridande samverkansrutin behöver klargöras och ska vara klart vid utgången av år 2015. Projektet ger inga löpande kostnader för förvaltning men resultatet måste hållas aktuellt. Ansvar för detta kan lämpligen ligga på länsstyrelserna respektive fylkesmännen, det naturliga forumet är det gränsräddningsråd som redan finns i dag.

Länsstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland